

ALTSEAN

ALTERNATIVE A SEAN NETWORK ON BURMA
campaigns, advocacy & capacity-building for human rights & democracy

BN 2017/2014: 7 March 2017

မြန်မာ။ တိကျမှန်ကန်မှုမရှိသော ပြည်တွင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် စိုးရိမ်စရာကောင်းသော ရာဇဝတ်မှုများအပေါ် ကုလသမဂ္ဂ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင်ကို လိုအပ်စေသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်ကတည်းက ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းသမတဦးသိန်းစိန် (၂၀၁၁-၂၀၁၅) ဦးဆောင်သည့်အစိုးရနှင့် သမတဦးထင်ကျော်(၂၀၁၆ မှ ယခုအထိ) တို့မှ အဓိကတရားဝင်စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုဌာနအား ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်းပြုလုပ်စေခဲ့ကြသည်။ စုံစမ်းရေးအဖွဲ့ခွဲ တိုးချဲ့ပြီး မောင်တောဒေသတွင် အောက်တိုဘာလအထိ မြစ်ပွားခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုများအား စုံစမ်းမှုများပြုလုပ်စေခဲ့သည်။ လုပ်ဆောင်မှုများအားလုံးသည် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံညွှန်းနှင့် မကိုက်ညီဘဲ အားနည်းချို့ယွင်းမှုများရှိခဲ့သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ဖွဲ့စည်းမှု၊ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အကျိုးရလဒ်များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

- ✓ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် တရားမျှတမှု မရှိခြင်း
- ✓ ခံရသူများနှင့်မျက်မြင် သက်သေများအတွက် အကာအကွယ် မရှိခြင်း
- ✓ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်တွင် ရိုဟင်ဂျာ မပါဝင်စေခြင်း
- ✓ ခွဲခြားဆက်ဆံသောဥပဒေနှင့် ၎င်းဥပဒေကိုကျင့်သုံးမှုများသည် အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းရင်းများဖြစ်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုမှု မရှိခဲ့ခြင်း
- ✓ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေမှု မိမိကိုယ်ကို ရိုဟင်ဂျာဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြခွင့် အခွင့်အရေးအား ငြင်းပယ်ခံရမှု
- ✓ အသားအရောင်ခွဲခြားမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုများ(ဥပမာ-အငြင်းပွားဖွယ်ရာနိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း အသိအမှတ်ပြုမှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံမဲ့ဖြစ်ခြင်းကို စံနှစ်တကျလုပ်ဆောင်နေမှု)
- ✓ ကြီးလေးသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအစီရင်ခံချက်များသည် အစိုးရကို သိက္ခာချရန် လုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ကြံထားသောကောလာဟလနှင့် သတင်းတုများအဖြစ် ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

သုံးမရအောင်ချို့ယွင်းနေသည့်ပြည်တွင်းစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုတည်တံ့ခိုင်မြဲနေခြင်း၊ ပြစ်ဒဏ်ကျူးလွန်ထားရှိသော်လည်း အရေးယူမခံရခြင်း၊ နိုင်ငံများအကြား ခါးသည်းမနှစ်သက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ခံရမှုအသိုင်းအဝိုင်းကြားထိခိုက်အားနည်းမှုပုံဖြစ်စေခြင်း၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကာကွယ်မှု ငြင်းပယ်ခံရခြင်း ရလဒ်များကိုဖြစ်စေသည့်အပြင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် အဖြေရရှိရန် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းများတွင် အာဏာပိုင်များ၏ လုပ်ဆောင်လိုစိတ်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များအပေါ်ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာတို့၏ ယုံကြည်မှုကြီးမားစွာ ပျောက်ဆုံးစေခဲ့သည်။

ဤအတောအတွင်း တိုင်းပြည်တွင်းအခြားဒေသများတွင် စိုးရိမ်စရာကောင်းသောအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများသည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေဆဲဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင်လုံခြုံရေးတပ်များသည် အရပ်သားများကိုပစ်မှတ်ထားကာ ဥပဒေမဲ့သတ်ဖြတ်ခြင်းများ၊ မုဒိမ်းမှုနှင့်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု၊ မတရားချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့်အင်အားသုံးရွှေ့ပြောင်းခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်နေကြသည်။ အရေးကြီးမှတ်သားရန်မှာထိုဒေသအတွင်းကျယ်

ပြန်စွာမှတ်တမ်းတင်ထားခြင်းခံရသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရန် အာဏာပိုင်များက ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

သို့အတွက်ကြောင့် ရခိုင်ဗုဒ္ဓဘာသာအသိုင်းအဝန်းအပါအဝင် ချိုးဖောက်မှုများကိုခံစားနေရသူများ ဘုံအကျိုးကျေးဇူးအလို့ငှာ အစိုးရနှင့်နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်းတို့သည် ကုလသမဂ္ဂဦးဆောင်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင်တရပ်ကို အကြပ်အတည်းကျရောက်နေမှုများအား အမှီခိုကင်း၍ဘက်မလိုက်သည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစံချိန်စံညွှန်းနှင့် ကိုက်ညီသော ရေရှည်တည်တံ့မည့်ဖြေရှင်းချက်များအကြံပြုလုပ်ဆောင်ရန်ဖွဲ့စည်းဘို့ဖြစ်သည်။ ထိုရှုလွယ်သည့် တိုင်းပြည်၏ အပြောင်းအလဲတွင် အင်အားဖြည့်တင်းရန်အတွက် ယခုလိုလုပ်ငန်းစဉ်သည် အရေးတကြီးလိုအပ်သည်။

အမျိုးသားအဆင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း

- ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်း လူ့မျိုးရေးအကြမ်းဖက်မှုအပေါ် ၂၀၁၂ ကော်မရှင်
- အဓိက ချို့ယွင်းချက်များ
 - ✓ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု စွပ်စွဲချက်များကို စစ်အစိုးရအားဆန့်ကျင်သည့် "သိက္ခာချလှုံ့ဆော်မှု" အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကဲ့သို့အဆက်မပြတ် ပယ်ချခဲ့သည်။
 - ✓ လွတ်လပ်သောအစီရင်ခံစာများကိုပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ကြံထားသည့် မမှန်ကန်သည့် အထောက်အထားများအဖြစ် ပယ်ချခြင်း
 - ✓ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမရှိခြင်း
 - ✓ အစွန်းရောက်ဗုဒ္ဓဘာသာအမြင်ရှိသူများအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်ခြင်း၊ မွတ်စလင်အဖွဲ့ဝင် ၂ ဦးအား ဖယ်ရှားခြင်း။
 - အဓိက အကြံပြုချက်
 - ✓ စစ်တပ်အင်အား တိုးမြှင့်လာခြင်း
 - ✓ မွတ်စလင်များအပေါ်ခွဲခြားဆက်ဆံသည့် ကလေးမွေးဖွားနှုန်းထိန်းချုပ်ခြင်းအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
 - ✓ မွတ်စလင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းကို ခွဲခြားခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မနေရာချထားခြင်း
 - ✓ အငြင်းပွားဖွယ်ရာနိုင်ငံသားစိစစ်မှုအစီအစဉ်ကိုအသုံးပြုခြင်း၊ မွတ်စလင်များကို ပစ်မှတ်ထားပြီး တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ နိုင်ငံမဲ့မှုကိုစနစ်တကျအသက်ဝင်စေခြင်း

- ၂၀၁၄ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မရှင် ခုချီရာတင်အဖြစ်အပျက်နှင့် ဆက်စပ်ဖြစ်ပွားမှုများ
- အဓိက ချို့ယွင်းချက်များ
 - ✓ အကြမ်းဖက်မှုအစီရင်ခံစာများအား မြန်မာနိုင်ငံတည်ငြိမ်မှုကို ပျက်ပြားစေအောင်လုပ်သည်ဟု စွပ်စွဲချက်ဖြင့် မှားယွင်းစွာဖော်ပြသည်ဟုဆိုကာ ပယ်ချခံရသည်။ UNနှင့် MSFတို့ အပြစ်တင်ခံရကာ MSF လုပ်ငန်းများယာယီရပ်တန့်ခံရသည်။
 - ✓ သတ်ဖြတ်ခံရမှုများအတွက်ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားမှုများနှင့်ငြင်းဆိုခံရမှုများ
(ဥပမာ.သေဆုံးသူအမည်များသည် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးမှတ်တမ်းနှင့်ကိုက်ညီမှု ရှိမနေသောကြောင့် ရိုဟင်ဂျာများသေဆုံးမှုမှာ သက်သေပြရန်မရှိ)
 - ✓ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရမှုများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းမရှိ။
 - အဓိက အကြံပြုချက်
 - ✓ ရဲတပ်ဖွဲ့ လက်နက်အင်အားများ စွမ်းရည်တိုးမြှင့်

- ✓ “မှားယွင်းသောစွဲချက်များ” လုပ်နေသည့် မီဒီယာကိုတုန့် ပြန်သည့် အစီအမံချမှတ်
- ✓ အငြင်းပွားဖွယ်ရာရရှိပြည်နယ်လှုပ်ရှားမှုအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း(မတူကွဲပြားသည့် မွတ်စလင်များအပေါ်နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း)

၂၀၁၆ ရခိုင်ပြည်နယ် အကြံပေးကော်မရှင် (ကိုဖီအာနန်ဦးဆောင်မှု)

- အဓိက ချို့ယွင်းချက်များ
 - ✓ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွင် အာဏာမရှိခြင်း
 - ✓ လုပ်ပိုင်ခွင့်- လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုကိစ္စများရပ်များသာ။
 - ✓ အခြေခံဝန်ဆောင်မှုနှင့်လုံခြုံရေးသာ ဝင်ရောက်ခွင့်ရှိသည်။
- အဓိက အကြံပြုချက်
 - ✓ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာသတ်မှတ်ရက်မှာ ၂၀၁၇၏ ဒုတိယနှစ်ဝက်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၆စုံစမ်းရေးကော်မရှင်၏ မောင်တောအကြမ်းဖက်မှု

- အဓိက ချို့ယွင်းချက်များ
 - ✓ ဖွဲ့စည်းမှု- တပ်မတော်ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းဦးဆောင်သည့်ကော်မရှင်ဖြစ်။
 - ✓ တပ်မတော်ဗိုလ်ချုပ်ဟောင်းဦးအောင်ကြည်နှင့်ရဲအရာရှိချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ဇော်ဝင်းတို့မှအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်သည်။
 - ✓ လူ့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည်အစိုးရကိုသိက္ခာချရန် ကောလာဟလများနှင့် သတင်းလုပ်ကြံမှုအဖြစ် စဉ်ဆက်မပြတ် ပယ်ချခံရသည်။
 - ✓ မျက်မြင်သက်သေများအားကာကွယ်ခြင်းမရှိ၊ သက်သေအသစ်များဖြင့် အစားထိုးခြယ်လှယ်ခြင်း (သက်သေအင်တာဗျူး နိုင်ငံပိုင်မီဒီယာမှ ထုတ်လွှင့်မှု)
- အဓိက အကြံပြုချက်
 - ✓ ၂၀၁၇ဇန်နဝါရီ ၃ရက် ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာ- သက်သေအထောက်အထားခိုင်လုံခြင်းမရှိ သည့်အတွက် အမွေပြုကျင့်မှု စွဲစွဲချက်အားပစ်ပယ်ခြင်း လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုအား အဟာရချို့တဲ့မှု ငြင်းပယ်ခြင်း
 - ✓ ၂၀၁၇ဖေဖော်ဝါရီ ၂၁ရက် ကုလသမဂ္ဂ OHCHRအစီရင်ခံစာကိုတုန့်ပြန်ချက်- အစီရင်ခံစာပါအခြေအနေများသည် ဖြစ်ပွားရာဒေသရှိအခြေအနေနှင့် နီးစပ်မှုမရှိ
 - ✓ ကြားဖြတ်အစီရင်ခံစာသည်တင်ပြပုံနည်းလမ်းအားဖြင့် ချို့ယွင်းမှုရှိ။ တိကျသောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများမဟုတ်ဘဲကြိုတင်သတ်မှတ်ထားမှုများနှင့်အခြေခံထားရ (ဥပမာ။ ယင်းနေရာတွင် ဗလီများရှိနေသေး၍ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်ခြင်းမဖြစ်နိုင်)

မောင်တောအကြမ်းဖက်မှုအပေါ် အခြားစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများ

၂၀၁၆ အောက်တိုဘာ ၂၄ ပြည်နယ်အဆင့်ကော်မတီ

- ✓ စစ်သားများရိုဟင်ဂျာအမျိုးသမီးများအား မုဒိမ်းပြုကျင့်သည်မှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် အလွန်ညစ်ပတ်ပြီးဆွဲဆောင်မှုလည်းမရှိသည့်အတွက်ဖြစ်သည်ဟု ဥက္ကဋ္ဌဦးအောင်ဝင်းမှ ပြောဆိုခဲ့သည်။

<ul style="list-style-type: none"> ✓ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများရှိခြင်းကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ရိုဟင်ဂျာများ အပေါ်သာ သီးသန့် ပြစ်တင်ခဲ့သည်။ ✓ လုံခြုံရေး တိုးမြှင့်ချထားရန်အကြံပြု
<p>ဖေဖော်ဝါရီ ၉ရက် ၂၀၁၇ စစ်တပ်စုံစမ်းရေးဘုတ်အဖွဲ့</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ တပ်မတော်မှ တပ်မတော်ကိုစုံစမ်းစစ်ဆေးသည်။ ✓ ဗိုလ်ချုပ်မင်းအောင်လှိုင်မှ “စွပ်စွဲချက်များသည် ဖြစ်ပွားရာဒေသမှ အခြေအနေများနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် များစွာမှားယွင်းကြောင်း” ✓ မတ်လ ၇ ရက်။ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ မထွက်သေး
<p>ဖေဖော်ဝါရီ ၁၁ရက် ၂၀၁၇ ရဲဌာနမေးစုံစမ်းခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ရဲတပ်ဖွဲ့ မှ ရဲတပ်ဖွဲ့ ကိုစုံစမ်းစစ်ဆေးသည်။ ✓ ခုခံမှုခံရသူများကိုရိုက်နှက်ခဲ့သည့်ရဲတပ်သားများအား ရဲတပ်ဖွဲ့ စည်းကမ်းဥပဒေဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၂လ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်။ ✓ မတ်လ ၇ ရက်။ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ မထွက်သေး

ကျနော်ပြောချင်တာက

ကျနော်အများကြီးဝမ်းနည်းပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အစိုးရနဲ့တပ်မတော်က ရိုဟင်ဂျာဒေသခံတွေ အတွက်ကောင်းတဲ့ကိစ္စတွေလုပ်ပေးခဲ့တာတွေကို လျစ်လျူရှုပြီး လက်လွတ်စပယ် စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့တာတွေ ကြောင့် ဖြစ်တယ်။

(ဗိုလ်ချုပ်မြထွန်းဦး တပ်မတော်သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ၂၀၁၇) ဖေဖော်ဝါရီ ၂၈ ရက် မှတ်ချက်။ အသေးစိတ်ပိုကျသောထုတ်ပြန်မှုကို FIDH အခြားအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းထုတ်ဝေမည့် ကျယ်ပြန့်သောအစီရင်ခံစာတွင် တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။